OOST POST
SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 5 ZEVENDE JAARGANG. 1859

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
" " " " Java. . . . . . . " 9.—
" " " " Buitenbezittingen. . " 10.—
" " " " Nederland. . . . " 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 17 JANUARIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het segel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

MIDDELBAAR ONDERWIJS IN NEDERLANDSCH INDIE.

Onder de vele aangelegenheden, die in den laatsten tijd de algemeene aandacht en belangstelling tot zich hebben getrokken, waar het de bespreking van Indische belangen betrof, bekleedt voorzeker die van den toestand van het onderwijs eene eerste plaats, en algemeen wordt het erkend dat moge al het lager onderwijs in de laatste jaren aanmerkelijke verbeteringen hebben ondergaan, er voor het middelbaar onderwijs zeer weinig, ja wij durven bijna zeggen, niets gedaan is.

Nog altijd blijft men, gelijk onlangs gezegd is, het denkbeeld aankleven dat elke inrigting voor onderwijs aan hare vereischten voldoet, indien zij slechts eene voorbereidingsschool is voor eene andere inrigting in Europa, welke op hare beurt slechts de voorbereiding beoogt voor zulke inrigtingen, waar eindelijk de leerling zijne laatste studien zal volbrengen.

Nog altijd blijft men de scholen in Indië aanmerken als een *pis-aller*, waar men zijne kinderen kan plaatsen, tot tijd en wijlen er zich eene gelegenheid opdoet om hen naar het moederland te zenden.

Teregt mag het dan ook eene ondragelijke gedachte genoemd worden dat Nederlandsch Indie, waar de Europesche bevolking dagelijks zoo toeneemt, een land dat in zoo vele opzigten reeds het moederland op zijde streeft, nimmer zijne eigene scholen zoude hebben, gelijk die in Nederland zijn; scholen, waar de jeugd onmiddelijk voor de later in te treden loopbaan wordt voorbereid, ten einde in de jongelingsjaren op hoogere inrigtingen hunne studien te voleindigen.

Zoolang het thans nog bestaande radicaalstelsel in stand blijft, zal het hoofdbezwaar, de zending van jongelingen naar Europa, niet worden uit den weg geruimd, door de vestiging in Indie van inrigtingen van middelbaar onderwijs, maar door zoodanige inrigtingen zal toch worden te gemoet gekomen aan het bezwaar, hetwelk er in gelegen ligt om kinderen reeds in den vroegsten leeftijd van het ouderlijk huis te moeten losrukken, of te moeten toezien dat de zedelijke ontwikkeling geenen gelijken tred houdt met die des ligchaams.

Deze denkbeelden troffen wij dezer dagen aan bij de aankondiging eener hier ter stede voor eenigen tijd gevestigde inrigting van middelbaar onderwijs, die gedurende den korten tijd van haar bestaan reeds gewenschte uitkomsten heeft opgeleverd, en aanvankelijk ten bewijze strekt dat, wat door den ijver en de volharding van éénen enkelen verdienstelijken onderwijzer op kleinere schaal reeds is tot stand gekomen, vatbaar is om op grootere schaal te worden uitgebreid.

Met vreugde begroeten wij dan ook de belangstelling, die door de Nederlandsche volksvertegenwoordiging nu onlangs weder is betoond in de zaak van het onderwijs in Indie, en van ganscher harte zeggen wij het een dagblad, aan de belangen van Indie gewijd, na, waar dat blad, na de behoefte van een geregeld volksonderwijs onder de Javanen te hebben doen uitkomen, aldus deze zaak bespreekt:

„In zaken van onderwijs heeft Java niet enkel behoefte aan een geregeld volksonderwijs, er ontbreken ook instellingen van middelbaar onderwijs. Is het een pligt van Nederland den Javanen het eerste te schenken, het tweede mag niet aan zijne eigene zonen onthouden worden. Het hart van dezen verwijdert zich van het moederland, wanneer zij in de nakoming van den meest geliefden ouderpligt door de Nederlandsche regering worden gedwarsboomd, en dit is het geval met betrekking tot de opleiding hunner kinderen. Het gemis aan instellingen van middelbaar onderwijs en het zoogenaamde stelsel van radikaal vormen eene groote en regtmatige grief der op Java gevestigde Europeanen, omdat zij daardoor genoodzaakt worden zich reeds vroegtijdig van hunne kinderen los te scheuren, en de opleiding daarvan in het moederland aan vreemden over te laten. Ons staatsbelang maakt die grief niet noodzakelijk, integendeel, dit zal door hare opheffing gebaat worden. Dat belang toch eischt dat er tusschen het moederland en de koloniën een naauwe band, eene gewenschte overeenstemming besta, en hoe zijn deze denkbaar, wanneer men de op Java gevestigde Nederlanders en andere Europeanen aan onnoodig grievende bepalingen onderwerpt? Vele voorbeelden uit het werkelijke leven zijn daar om te doen zien, hoe, door eene opvoeding in den vreemde, de band tusschen ouders en hun kroost wreedaardig en soms voor eeuwig wordt verscheurd. Onderwerpt men zich niet aan die grievende bepalingen, òf omdat men voor de gevolgen harer uitwerking beducht is, òf omdat men geene voldoende middelen bezit om ze na te komen en zijne kinderen eene opvoeding in het moederland te geven, dan ziet men door het gouvernement tusschen deze en de kinderen van de meer gegoeden, die in staat waren hunne zonen naar Nederland te zenden, eene lijn getrokken, die met eene verdeeldheid tusschen de ingezetenen in Indië dreigt, welke de schromelijkste gevolgen kon na zich slepen. Daarom verheugt het ons dat het belang van het onderwijs in Indië andermaal door de Tweede Kamer wordt aangedrongen, en de noodzakelijkheid wordt uiteengezet om op eenige centrale punten van Java gouvernements-instellingen van middelbaar onderwijs te vestigen. Wordt in deze behoefte voorzien, men mag er voor den maatschappelijken toestand van Indië de heilzaamste vruchten van verwachten, terwijl ook een der meest drukkende bezwaren van den Nederlandsch-Indischen ingezetenen zal zijn opgeheven.

Redactie.

ART. 124 VAN HET REGLEMENT OP HET BELEID DER REGERING VAN NEDERLANDSCH INDIE.

Wederom verschillen wij in gevoelen met *het Bataviaasch Handelsblad* omtrent de toepassing eener stellige wetsbepaling, namelijk van die, welke vervat is in dat gedeelte van het Regerings Reglement hierboven opgenoemd. Zij is van den volgenden inhoud:

De priesters der inlanders, die het Christendom niet belijden, zijn geplaatst onder het opper-toezigt der vorsten, regenten en hoofden, voor zooveel betreft de godsdienst, die elk hunner belijdt.

Deze zorgen, dat door de priesters niets worde ondernomen strijdig met dit reglement en met de door of uit naam van den Gouverneur-Generaal uitgevaardigde verordeningen.

Uit een artikel, ten titel voerende *aanmatiging van titels*, in genoemd dagblad voorkomende, hebben wij gezien dat de Redactie, bij het schrijven van artikelen over *beginselen* van wetgeving de bestaande bepalingen *naleest*, doch genoemde Redactie duide ons niet ten kwade indien wij tot de veronderstelling gekomen zijn,

IETS UIT HET LEVEN VAN FREDRIK WILLEM III.

(*Een brief zonder naam en een sluipmoordenaar.*)

„Voor naamloos geschrijf en sluipmoordenaars" zegt een wijsgeer uit de 18e eeuw, „kan men zich niet wachten," en te regt; raadplegen wij de geschiedenis der oudste volken, overal zullen wij die ontaarde, den naam van mensch onwaardige wezens, in de ingewanden hunner medemenschen zien wroeten en zelfs menschen, met het kleed der godsdienst omhangen, den dolk der vernieling zien opheffen, tot schande voor de Natie, die hen heeft zien geboren worden. Doch gelukkig hij, die zich bewust is, dat hij van zijne daden éénmaal verantwoording voor den Oppersten Regter, kan afleggen; die zich verheffen kan boven den haat, nijd, afgunst en meer gruwelen eener verbasterde eeuw!!

Toen Isabella II, Koningin van Spanje, door den dolk van den laaghartigen monnik Merino op eene verraderlijke wijze getroffen werd, op het oogenblik dat zij, van hare bevalling hersteld, met haar dochtertje, voor welker geboorte zij den Hemel danken wilde, naar de kerk van Atocha ging, dacht de brave vorstin meer aan den verfoeijelijken booswicht, die het op haar leven had toegelegd, dan aan zich zelve; hare wond vergetende en op haren eigenen toestand geen acht slaande, toonde zij nog medelijden met hem te hebben. „Neen," zeide zij, „men moet hem niet om mijnentwil doen sterven!"

Ofschoon niet zoo bloedig, is het volgende staaltje uit het leven van bovengenoemden vorst niet onbelangrijk te noemen, dat wij hier mededeelen, omdat het van eene mindere bekendheid is en bewijst wat een gerust geweten vermag.

In Silezië, aan den voet van het Reuzengebergte, bezat de Koning een rijk landgoed, het slot *Erdmannsdorf.*

Hier hield hij zich gaarne op, bijzonder omdat hij daar alle beslommeringen des levens en de gedwongene omgeving van zijn hof voor een tijd lang vergeten kon, en hij leefde daar zóó rustig en vreedzaam, dat hij zelfs geene schildwachten in zijne onmiddelijke nabijheid dulden wilde; ja, hij leefde er vrij, bijna als ambteloos persoon; zonder degen, zonder ster en orden, en in de schaduw der Silezische eiken- en beukenboomen, bragt hij daar vele genoegelijke uren zonder eenig geleide, in stille gedachten verdiept, door.

Op zekeren dag, ontving hij per post een brief uit Breslau, zonder naamteekening en zeldzaam van inhoud. Bovenaan stonden met groote letters de woorden „*Raadgeving*". Vervolgens werd den koning ernstig aangeraden: „wachten voor zijn huis te stellen, met geene ongeslotene deuren te slapen, niet zonder geleide zich van het slot te verwijderen en vooral niet des avonds in het woud te vertoeven, aangezien een sluipmoordenaar in den omtrek omdoolde, waarom de koning op zijne hoede moest zijn".

Wat deed nu de koning? „Ik ben niet alleen," sprak hij, „God is met mij. Ik heb niets gedaan dat onbillijk was en heb niemand te vreezen, de waarheid is mij ten allen tijde lief geweest." Hij liet alles bij het oude.

Op zekeren avond ging hij in het woud. De zon ging schuil achter de eiken en beuken en was op het punt van onder te gaan. De koning stond stil en sloeg opgetogen de wonderen der goddelijke. Voorzienigheid gade.

Van achter een boom kwam een man te voorschijn. Zijn uiterlijk was woest, zijn blik donker, zijn haar verwilderd. Met zekeren trots naderde hij den koning. Zijn rok was losjes met de onderste knoop digtgemaakt; terwijl hij zijne regterhand in de borstzak hield, dreigde hij met de linker.

„Mag ik den koning eindelijk eens aantreffen!" sprak de onbekende en plaatste zich zeer onwelvoegelijk voor hem.

De koning zag hem bedaard maar ernstig aan.

Spoedig hernam de onbekende weder: „Er is geene geregtigheid in de wereld!" en hield daarna weder op.

De koning vestigde zijne onverschrokken blikken op den van kwade bedoelingen zwanger gaande man en wachtte op hetgeen hij verder zeggen zou.

In verwarden ijver sprak de woestaard: „Voor vele jaren heb ik eens een proces gevoerd, dat mij duur is te staan gekomen, Bij God! ik had het moeten winnen en toch heb ik het verloren! Regt *wil*, regt *moet* ik hebben!"

De koning sprak: „Waarom verklaart gij u dan niet schriftelijk, mijn vriend, dan zal ik de zaak laten onderzoeken."

dat de boven aangehaalde wetsbepaling hare aandacht is ontgaan.

Het *Bataviaasch Handelsblad* heeft de kwestie overgebragt op een eenigzins beperkter terrein, dan waarop aanvankelijk zijne beschouwingen geplaatst waren. Immers dat blad heeft aanvankelijk de *aanmatiging van titels* in verband beschouwd met de nadeelen, welke daaruit voor de inlandsche bevolking kunnen voortspruiten, met andere woorden, gewezen op de afpersingen, waaraan die bevolking blootstaat door het gebruik maken van valsche of verdichte hoedanigheden. In dien zin vermeenen wij dat het door ons aangehaalde Art. 29 der *Bepalingen tot regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving welke eene dadelijke voorziening vereischen* (staatsblad 1848 No. 6.) op die valsche profeten van toepassing is.

Het *Bataviaasch Handelsblad* vraagt verder waarin het *criterium* bestaat, waaraan de Regter zal moeten toetsen of er werkelijk aanmatiging van valsche of verdichte titels of hoedanigheden heeft plaats gehad.?

Volgens de aan het hoofd dezes geplaatste wetsbepaling behoort iedere inlandsche vorst, regent of hoofd dat criterium aan den Regter te kunnen leveren, want het toezigt, dat ieder inlandsch hoofd in zijn regtsgebied over den inlandschen priesterstand uitoefent, behoort hem in staat te stellen om de ware van de valsche priesters te onderscheiden.

Het onvolledige of onvolkomene toezigt levert dus geen bewijs op dat er geene wetsbepalingen bestaan, maar zoude eerder leiden tot de gevolgtrekking dat de wet niet behoorlijk wordt toegepast.

Redactie.

BEKENDMAKING.

De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat het voor Laadbooten, praauwen en andere vaartuigen verboden is, op 50 passen afstands links of regts van het Buskruidmagazijn aan de Kalimaas, vast te leggen of daar te ankeren, anders dan om buskruid te laden of te lossen; zijnde de daar geplaatste wacht gelast, voor de handhaving van dit verbod te zorgen.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd.*
11 *Januarij* 1859. (38) VAN DER WIJCK.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

Gedurende het jaar 1859.

In de maand	Januarij	op	den	18den.
„ „ „	Februarij	„	„	2den en 18den.
„ „ „	Maart	„	„	5den „ 21sten.
„ „ „	April	„	„	2den 18den en 30sten.
„ „ „	Mei	„	„	18den
„ „ „	Junij	„	„	1sten, 17den en 30sten.
„ „ „	Julij	„	„	17den
„ „ „	Augustus	„	„	1sten en 17den.
„ „ „	September	„	„	2den „ 18den.
„ „ „	October	„	„	2den „ 18den.
„ „ „	November	„	„	2den „ 18den.
„ „ „	December	„	„	2den „ 18den.

des namiddags te vier ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 18den Januarij 1859.

Aan het sterfhuis v n Mevr. de wed. Meijer en bij den Docter Schultz in de stad.

Op Woensdag den 19den Januarij 1859.

Bij den heer Chevalier te Simpang.

Op Donderdag den 20sten Januarij 1859.

Bij den Chinees Tjoa Sienbie in de Kampoong Pangoong.

ADVERTENTIEN.

STERFGEVALLEN.

Op den 17den November 1858 overleed te Leeuwarden, onze geliefde moeder en behuwdmoeder, Vrouwe W. BUWALDA geb. *van Zandbergen*

SOERABAYA, K. BUWALDA.
15 *Januarij* 1859. F. BUWALDA.
(57) *Taylor.*

VENDUTIE.

Op Dingsdag den 18den Januarij 1859.

Voor het sterfhuis van wijlen Mevrouw de Weduwe J. MEIJER, geboren *Bell*, van EENEN NETTEN en GOED ONDERHOUDEN INBOEDEL en ZILVERWERKEN. (42)

VENDUTIE.

Na afloop der vendutie, ten huize van wijlen MEVR. DE WEDUWE MEIJER,

Zal op *Dingsdag den 18den Januarij* alsnog vendutie worden gehouden wegens vertrek.

Ten huize van den officier van gezondheid A. SCHULTZ.

DOOR

MARTENS & CO.

Van goed onderhoudene GEPOLITOERDE MEUBELAIRE GOEDEREN, als BEKLEEDE BANKEN, WIPSTOELEN, TAFELS, LEDIKANT, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, HANG EN STAANDE LAMPEN, EENE HANDCHAIS, EEN SPAN HARDLOOPENDE WAGENPAARDEN, en hetgene verder te voorschijn zal worden gebragt.
(51)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Woensdag den 19den Januarij a. s.

Ten huize van kapitein CHEVALIER, naast het Hospitaal te *Simpang*.

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van EENEN NETTEN INBOEDEL, bestaande uit: MASSIEF MAHONIJHOUTEN, SATIJNHOUTEN en BATAVIASCHE MEUBELEN, ENGELSCHE HANG en TAFELLAMPEN, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, FRANSCHE PORSELEINEN TAFEL- en THEESERVIEZEN, EEN CRISTALLEN DESSERTSERVIES, FIJN ENGELSCH GLASWERK, IJZEREN LEDIKANTEN, JAPANSCHE CHINESCHE en BENGAALSCHE ETAGERE- VOORWERPEN, EEN NET BEWERKTE AMERICAINE, TWEE SPANNEN GOED GEDRESSEERDE OVERWALSCHE WAGENPAARDEN, EUROPESCHE WAGENTUIGEN, KEUKENGEREEDSCHAP, PROVISIEN, DRANKEN, enz. (36)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Vrijdag den 21sten Januarij a, s.

Ten huize van den Dirigerenden Officier van gezondheid WASZKLEWIEZ, naast het Hospitaal (rivier zijde) te *Simpang*.

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van EENEN WEL ONDERHOUDEN INBOEDEL, bestaande uit: EEN AMEUBLEMENT van 2 MASSIEF MAHONIJHOUTEN BANKEN en 12 LEUNING STOELEN, met rood fluweel bekleed, MAHONIJHOUTEN TAFELS, met wit marmeren bladen, DITO DITO CONSOLES, ENGELSCHE HANG en TAFELLAMPEN, FRAAIJE SPIEGELS en SCHILDERIJEN, LEDIKANTEN, KLEERKASTEN, STOELEN, IJZEREN LEDIKANTEN, CRISTAL en GLASWERK, PORCELEINEN TAFEL en THEE SERVIESEN, PLEETWERK, EEN PALANKIJN, EEN MIJLORD, DRIE SPANNEN GOED GEDRESSEERDE OVERWALSCHE WAGENPAARDEN, WAGENTUIGEN, enz., enz. (37)

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 22sten Januarij a. s.

Voor het gebouw der vrijmetselaars-loge te *Petoendjoengan.*

Van overtollig ameublement, als LAMPEN, STOELEN, TAFELS, AARDEWERK, enz.

(60) **J. HAGEMAN JCz.**

VENDUTIE.

Na afloop der vendutie in het gebouw der Loge *de Vriendschap*, omstreeks 10 uur 's morgens, zal op den 22*sten Januarij a s.*, bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, in het Chinesche kamp, vendutie worden gehouden, van diverse COMMISSIE GOEDEREN. (43)

VENDUTIE.

Op de vendutie van *den* 22*sten Januarij a. s.*, bij D. D. VAN BOECKHOLTZ zal nog voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:

10 BALEN ONGEBLEEKTE DRILLS,

min of meer door zeewater beschadigd, aangebragt per het Nederlandsche schip **WILDEMAN,** kapitein A. J. DRIEST. (52)

VENDUTIE.

Op de vendutie van den 22*sten Januarij a. s.*, bij D. D. BOECKHOLTZ, zal nog voor rekening van belanghebbenden worden verkocht: 11 BALEN, 4/4 RUWE DRILLS en 9 BALEN 4/4 RUWE JEANS, min of meer door zeewater beschadigd, aangebragt per **SENIOR**, kapt. K. SWART.

Verders zal alsdan ook nog worden verkocht eene partij BRUINE SUIKER in zakken. (67)

HOUT VENDUTIE.

Op Zaturdag den 29sten Januarij 1859.

te *Korgan*, afdeeling *Bodjonegoro*, Residentie *Rembang* tegen 6% vendu-salaris, van 5758 BALKEN, van de afmetingen van 3—10 Nederlandsche el, benevens BUIKSTUKKEN, ZETTERS en OPLANGERS.
(12)

VENDUTIE.

Op Maandag den 14den Februarij 1859

zullen te Samarang publiek verkocht worden, de aldaar aan de *Noorderwal-Straat* en *Marine-Straat* in wijk Lett. B. No. 146, 147, 197, en 145 *a* gelegene **Huizen en Erven**, uitmakende **het Logement**, genaamd, het *Java-Hotel,* toebehoorende aan de ondergeteekende.

Nauwelijks kon hij uitspreken of de ellendeling voegde er tusschen: „Ja, dat zijn praatjes die ik wel ken! De koning zendt de verklaring naar het geregt, dat mijne zaak valsch veroordeeld heeft en laat hetzelfde vonnis nog eens uitspreken. Dat is dan regt, niet waar?"

Zou het een misdadig voornemen, of het ongeluk zijn, dat dezen man zoo verward en wanbopend gemaakt heeft — vroeg de koning zich zelven. En op half strengen toon, half deelnemend zeide hij: „Gij begrijpt dat er hier op deze plaats niet aan te doen is, weee bedaard en niet zoo opvliegend! Vertel mij den gang der zaken eers, maar duidelijk en opregt, laat ons intusschen langzaam voortwandelen!"

De onbekende ging mede. Hij verhaalde hem op den weg naar het slot zijn wedervaren op ruwen toon en met vloeken vergezeld. De koning voegde hier en daar eenige bemoedigende woorden er tusschen, waarop de man hoe langer hoe bedaarder werd.

In het slot gekomen liet de koning terstond door zijn geheimschrijver de zaak op het papier brengen en voegde er zelfs veel bij, wat aan de zaak van den ongelukkigen gunstig zou kunnen zijn.

Vervolgens sprak hij tot hem: „Morgen zullen wij er nog eens rijpelijk over nadenken. Gij zult wel hongerig en moede zijn. Rust hier wat uit!" En terstond beval hij den man gastvrij te behandelen en hem voor den nacht een slaapkamer aan te wijzen. 's Anderen morgens vroeg hij hem, of hij nog iets meer ten gunste zijner zaak had meê te deelen, beloofde hem, dat zij op zijn bevel nog eens grondig onderzocht zou worden en overhandigde hem intusschen een geschenk in geld.

Na verloop van eenige weken werd er door de regbank op nieuw uitspraak gedaan en het reeds vroeger uitgesproken oordeel werd bekrachtigd. Den man was regt wedervaren, en niets kon er aan veranderd worden.

Dit deed den koning leed, want in zekeren zin gold het medelijden voor het ongeluk van den man boven het bedenken of hem regt geschied was. Nu moest hij andere wegen inslaan, om hem op eene andere wijze te helpen, waardoor de man voor zijne verliezen eenigzins schadeloos gesteld werd; en dit deed hij.

Eenigen tijd daarna gebeurde het, dat de door den koning beweldadigde op het ziekbed geworpen werd. Zijn geweten ontwaakte. Hij riep den geestelijke, die aan zijn legerstede stond, digter bij zich.

„Aan mijne ziel kleeft eene groote zonde. Zou de Hemel ze mij vergeven kunnen?" vroeg hij met eene van tranen gesmoorde stem. „Ik wil ze u openbaren, hoor mij aan."

„Ik loerde in het woud op den koning, want ik was verbitterd, dat zijne regtbanken mij veroordeeld hadden. De dolk hield ik met de regterhand tegen de borst gedrukt, maar de kalmte van den koning verlamde in één oogenblik mijne hand, en toen ik daarna het moordtuig weder krampachtig omvatte, om hem den doodelijken stoot toe te brengen, hield de vrees voor den aardschen regter mij terug. Eindelijk begon ik te sidderen en te beven, en ik knoopte den rok tot boven toe vast, opdat de duivel der moordzucht mijne vingers niet tot den dolk konden doen uitsteken. 's Nachts moest ik onder één dak met hem slapen; maar angst en schaamte hielden mij ook nu nog van mijn vast plan terug. Nà mijn ontwaken, stond ik weêr voor den koning, toen hij mij aansprak met de woorden; „Houd moed, wanhoop niet, wat ik kan zal ik voor u doen." Door tranen geroerd, wilde ik voor hem neêrknielen en zijne voeten kussen. Maar hij weerde zulks af en drukte mij heimelijk eene aanzienlijke gift in de handen. Kan de Hemel deze zonde uit mijne ziel uitwisschen?" vroeg hij op vasteren toon.

De geestelijke toonde hem uit het Evangelie aan, dat de Heere den berouwhebbenden zondaar lief had, en verliet aangedaan en geroerd de sponde des zieken.

Buiten verwachting herstelde de zieke en leefde nog vele jaren, deugdzaam en vroom tot aan zijn dood.

En de koning sliep nog, even als altijd in het slot *Erdmanndorf*, zonder schildwachten voor de deur, zonder grendels aan het slot, en verpoosde zich in de schaduw der eiken- en beukenboomen, zonder eenig geleide, nog even als voorheen.

(*Uit het Hoogduitsch gevolgd.*)

Daar zullen op dien dag en volgende dagen al de **Meubilaire Goederen** verkocht worden, in genoemd Logement voorhanden, alsmede de **Paarden** en **Rijtuigen** daaraan annex.

De verkoop zal plaats hebben in het Logement, door tusschenkomst van het Vendu-kantoor te Samarang.

De gansche onderneming is inmiddels uit de hand te koop.

SAMARANG, M. C. WHITE.
10 *Januarij* 1859. (46) *Manuel.*

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

KAPT. ROSEBOOM,
Vertrekt op *Dingsdag den* 18*den a. s.*, naar BATAVIA via SAMARANG. Adres bij
De Agenten,
(59) B. KOPERSMIT & CO.

VERTREK VAN SCHEPEN.

VRAGT EN PASSAGE NAAR SYDNEY.

Wordt aangeboden per het Engelsche Clipperschip

AGNES.

KAPT. HART,
om binnen weinige dagen van hier te vertrekken.
Adres bij den Gezagvoerder ten huize van
(50) LEDEBOER & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND,

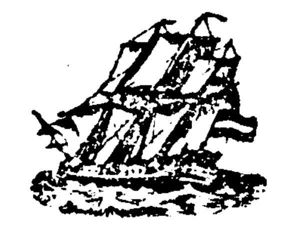

Regtstreeks van hier, om binnen 14 dagen te vertrekken, wordt aangeboden, met het voor den overvoer van passagiers zoo bijzonder keurig ingerigt en wel bekend snelzeilend schip

JONKHR. MR. VAN DER WAL VAN PUTTERSHOEK.

Gezagvoerder K. F. LAMMERTS.

Voor nadere informatien gelieve men zich te vervoegen bij
De Agenten,
(55) SCHIMMELPENNINCK & CO.

JAARLIJKSCHE VERGADERING VAN STEMGEREGTIGDE DEELHEBBERS IN HET PARTICULIERE PRAAUWENVEER alhier, op *Woensdag den* 26*sten dezer* des, middags ten 2 ure, in het lokaal der *Handels vereeniging*. (65)

Voor *vier à vijf* jonge lieden van 12 jaren of daarboven, bestaat te dezer stede gelegenheid tot het ontvangen van onderwijs in de **Latijnsche** en **Grieksche Taal** en **aanverwante vakken.**

Reflecterenden gelieven zich te adresseren aan
(45) E. MEKERN PHZ.

MR. CARTER,

DENTIST,

heeft de eer bij deze kennis te geven dat hij alhier is aangekomen, en dagelijks van 10 tot 4 ure te spreken zal zijn, in de *Gallottan*, in het huis naast den heer VAN DEN DUNGEN.

Personen, welke hem wenschen te consulteren, worden beleefdelijk verzocht zulks zoo spoedig mogelijk te doen, daar hij slechts voor korten tijd alhier zal kunnen vertoeven. (61)

De Heer **Jean Philippe von Hemert** is van af heden als deelgenoot in onze firma's opgetreden.

BATAVIA, SAMARANG, SOERABAYA, } 1 *Januarij* 1859. B. KOPERSMIT & CO.
(41)

HOTEL DER NEDERLANDEN,

naast het Paleis van Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal.

Dit Hotel, wederom op de meest prachtvolle wijze vernieuwd, biedt den reiziger alle mogelijke gemakken in het tropische gewest aan.

Luchtige en ruime appartementen, een geheel nieuw en doelmatig eetsalon, zijn onlangs aangebragt.

Tafel en bediening laten mede niets te wenschen over, zoo dat de eigenaar dit zijn Hôtel de naar alhier vertrekkene familien en personen op nieuw aanbeveelt.

BATAVIA, W. S. VAN HOGEZAND.
1 *Januarij* 1859. (34)

WORDT GEVRAAGD.

EEN BEKWAAM MACHINIST op eene SUIKER ONDERNEMING. Adres de Heeren MC. NEILL & Co, *Samarang.* (64)

HET VENDU-LOCAAL
VAN

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

is thans *in de Chineesche Kamp*, schuins over TJOA KIKIONG. (66)

Namens den Kerkeraad der Protestantsche gemeente alhier wordt bekend gemaakt dat de huurprijs per jaar van zitplaatsen in hare kerk gewijzigd is als volgt:

die van *f* 10.— koper op *f* 9.— Ind. Cour.
„ „ 8.— „ „ „ 7.— „
„ „ 6.— „ „ „ 5.— „
„ „ 4.— „ „ „ 3½. „

De Kerkmeester,
(58) D. L. WOLFSON.

TE HUUR

om met primo Februarij te aanvaarden HET HUIS op het *Komedie-plein*, thans geoccupeerd door den Heer MICHEL.
Te bevragen bij
(44) HAMMELBURG.

TE HUUR

EEN HUIS in de *Rozendoornlaan*, te bevragen bij de uitgevers dezes. (40)

TE KOOP

BIJ

RUIJL GRAUER & CO.

EENIGE NETTE EN ZEER SOLIEDE RIJTUIGEN. (35)

TE KOOP

DOOR VERANDERING VAN WOONPLAATS,
EEN SPAN WAGENPAARDEN, (*Oeerwalsche Schimmels*)
Te bevragen bij de uitgevers dezer. (63)

ELASTIEKE REGENJASSEN.

(48) Bij J. A. A. NICOLAI & CO.

GEBR. GIMBERG & CO.

HEBBEN ONTVANGEN:

Kantoorboeken van verschillende formaten en inrigting.
Muziek voor Piano, Viool, Fluit en Zang.
Huisbijbels met groote letters.
Hollandsche en **Fransche R. K. Kerkboekjes** in prachtband.
Kinder-prentenboekjes.
Gekleurde Prenten.
Viool- en **Guitarsnaren.**
Verder eene aanzienlijke hoeveelheid Holl. en Velin groot en klein **Mediaan, Schrijf-** en **Postpapier, Papier de Luxe** en alle andere **Kantoor** en **Schrijfbehoeften** in de meeste verscheidenheid. (47)

KANTOOR-ALMANAK VOOR 1859.

OPGEPLAKT. à . . . . . *f* 1.—
ONOPGEPLAKT. „ . . . . . . „ —60,
à contant bij
(1159) E. FUHRI & CO.

MOSSEMBEKKER & CO.

UITVERKOOP A CONTANT

TEGEN FACTUUR PRIJZEN:

270 dozijn Ordinaire Bier glazen à *f* 4¼ per doz.
350 „ Fijne „ „ „ 6¼ „ „
320 „ „ Wijn „ „ 5¼ „ „
328 „ „ Madeira „ „ 4¼ „ „
372 „ „ Bitter „ „ 3¼ „ „
324 „ „ Champagne „ „ 6¼ „ „
300 „ „ Rhijnwijn „ „ 7¼ „ „
20 kisten diverse stoomglazen „ 220 „ kist.
1500 Lampen Ballons, Onderschotels en Rookdeksels.
(30)

VOOR 1859.

ZAK-ALMANAKKEN

EN

PLAK-ALMANAKKEN,

(62) Bij GEBR. GIMBERG & CO.

PAS ONTVANGEN

EEN FAKTUUR KEURIG EUROP. TOUWWERK van verschillende dimensien, benevens HENNIP en LORDING (*uit Schiemansgaren*), bij
(56) M. KOOSEN.

LOTERIJ-HANDEL.

SOERABAYA.

237STE NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ.

Van onderstaande Serie nummers, waarvan *geheele* loten of onderdeelen daarvan, van hunnen firma-naam voorzien, in Indie zijn geplaatst, worden de daarop gevallen prijzen of premien ten hunnen kantore beschikbaar gesteld onder eene korting van 5 procent Commissie-loon.
(15) **E. FUHRI & CO**

NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.
8181			8156			9854			17285			19052			19069		
8182			8157			9856			17286			19053			19070		
8183			8158			9859			17287			19054	1	*f* 20	19071	1	*f* 20
8184			8159			9877			17288			19055	1	„ 20	19072		
8185			8160	1	*f* 20	10186			17289			19056			19073		
8186			9263			10187			17290			19057			19074		
8187			9336			10288			17291			19058			19075		
8188			9477			10289			17292			19059			19076		
8189	1	*f* 20	9480			10290			17293			19060			19077		
8190			9539			10291			17294			19061			19078		
8191			9597			10397			17295			19062			19079		
8192			9711			10398			17296			19063			19080		
8151	1	„ 20	9713			10399			17297			19064					
8152			9714			17281			17298			19065					
8153			9715			17282			17299			19066					
8154			9818			17283			17300			19067					
8155			9847			17284			19051			19068					

BOEKHANDEL E. FUHRI & CO.

PAS ONTVANGEN:

EENE UITGEBREIDE COLLECTIE VAN DE NIEUWSTE FRANSCHE ROMANS, *goedkoope uitgave.* (1304)

E. FUHRI & CO.

HEBBEN IN COMMISSIE ONTVANGEN:

EENE FACTUUR PRACHTIGE GOUDWERKEN, als GOUDEN en GEEMAILLEERDE ARMBANDEN, BROCHES, OORKNOPPEN, HEMDSKNOOPJES, HOROLOGIESLEUTELS, enz., enz. (1305)

BOEK- EN KANTOORHANDEL

E. FUHRI & CO

PAS ONTVANGEN:

Eene groote factuur FRANSCHE KANTOORBOEKEN met en zonder koper beslag, als *Memorie al, Journal, Grand Livre, Compte Courant, Livre de factures* en andere *Blanco Boeken* in velerlei formaten (1182)

237ste STAATS-LOTERIJ.

Per laatst aangekomen mail de loten voor bovenstaande Loterij ontvangen zijnde, heeft de verzending aan H. H. Requiranten, die vooraf het geldswaardig bedrag ter onzer beschikking hadden gesteld, plaats gehad., terwijl nog enkele Nummers bij ons beschikbaar overblijven, tegen de volgende prijzen, als:

één heel lot.	*f* 100.
een half „	„ 50.
een vijfde „	„ 20.
een tiende „	„ 10.

De trekkingen dezer loterij, zijn in Nederland bepaald als volgt:

voor de eerste klasse 8, 9, 10 en 11 November.
„ „ tweede „ 22, 23, 24 en 25 „
„ „ derde „ 6, 7, 8 en 9 December.
„ „ vierde „ 20, 21, 22 en 23 „
en „ vijfde „ 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27 en 28 Januarij, terwijl de 100 laatste nummers op Zaturdag den 29 Januarij zullen getrokken worden.

Geene verzending van loten kan plaats vinden zoo niet vooraf het geldswaardig bedrag ter onzer beschikking wordt gesteld.

SOERABAYA, 13 *December* 1858. E. FUHRI & CO. (1275)

HOLLOWAY PILLEN EN ZALF,

BEHOOREN NIET TOT EENIGE BIJZONDERE OF UITSLUITENDE KLASSE VAN MEDICIJNEN.

Zij schijnen de fijnste geneeskundige eigenschappen van al de voornaamste geneesmiddelen in zich te bevatten Zoo schijnt de Zalf in gevallen van huidziekten niet slechts de uitwendige ontsteking tegen te gaan, maar ook door te dringen tot diep in het gestel waar het tot het laatste vonkje van het koortsvuur uitdooft, de bloedsomloop verlevendigt en de sappen zuivert, die het vleesch de klieren en de huid doorloopen. In de meeste gevallen, zoo als men ons berigt, wordt de werking der Zalf verhoogd door de medewerking van eene naar gelang van omstandigheden te regelen dosis der Pillen.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te *Soerabaya*, tot de ondervolgende prijzen: (1151)

DOOZEN PILLEN van 1.— 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF . „ „ 1.— „ 3.— en „ 5.—

SOCIETEIT CONCORDIA.

THE DANSANT.

Op Zaturdag den 22sten Januarij 1859. (54)

VERTREKKENDE PERSONEN.

N. van Driessche en familie naar Nederland vertrokken zijnde, is de Heer N. VAN WASSENAAR zijn gemagtigde. (39)

SOERABAYA, den 17den Januarij 1859.

Bij het ter perse leggen dezes ontvangen wij de Bataviasche Couranten van den 12den dezer.

De *Javasche Courant* No 4, bevat in deszelfs officieel gedeelte de volgende beschikkingen.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op hun verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de eervol ontslagen assistent-resident van Sumanap (Madura), C. S. R. Wijnmalen; en J. F. Meijer, laatst hoofdschout van het Wester-kwartier der Ommelanden van Batavia, beiden thans op wachtgeld.

Op zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst, de kontroleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Lampongsche districten G. Birnie.

BENOEMD:

Tot lid in den raad van justitie te Batavia, mr. J. K. de Wit, laatst omgaande regter in de tweede afdeeling op Java, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot kontroleur der derde klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Westkust van Sumatra, de ambtenaar der tweede klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie C. de Clercq Moolenburgh, thans ter beschikking van den gouverneur van Sumatra's Westkust.

Bij continuatie voor het loopende jaar 1859.

Tot leden van de commissie, ingesteld bij art. 49 der bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen (staatsblad 1831 no. 71),

J. E. van der Smissen, hoofd-intendant der militaire administratie en

H. P. Barkmeijer, algemeene boekhouder bij den directeur van financien.

Militair Departement.

BEVORDERD:

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Tot kapitein bij het personeel, de eerste luitenant van het personeel J. W. Veldman.

Tot eersten luitenant bij het personeel, de tweede luitenant van het personeel A. R. W. Geij van Pittius.

BIJ DE GENEESKUNDIGE DIENST.

OVERGEPLAATST:

Bij het garnizoen te Salatiga, de adjunct paarden-arts J. C. D. Miolot, thans te Willem I.

BENOEMD:

Tot adjunct-paarden-arts bij het garnizoen te Willem I. de particuliere veearts G. L. Reedijk.

IN ACTIVITEIT HERSTELD:

De onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerde tweede teekenaar der genie C. W. F. Grust, thans op non-activiteit.

Men meldt ons van Palembang dato 31 December 1858.

De toestand bij Lahat heeft tot heden nog geene aanmerkelijke verandelingen ondergaan, alleen verneemt men dat de muiteringen het voornemen zouden hebben gehad om de sterke doesson Karang-Dalem, te bezetten, welke door de bewoners was verlaten en dat hoogst waarschijnlijk om ons de passage naar de Pagger Goenong te betwisten, wanneer men daarheen troepen zouden willen zenden.

Op verzoek moet deze doesson ommiddelijk door een détachement bezet zijn en men er reeds toe zijn overgegaan om de bamboe doeri te slechten en de aarden wallen op te ruimen.

Ook zouden de insurgenten het voornemen hebbens gehad, de nabij Djatie aan de overzijde der rivier Lematang gelegene doesson Moeara Seban te bezetten en de bewoners daarom reeds de wijk hebben genomen, dan ook hierin is den detachement militairen hun voor geweest.

De kompagnie onder bevel van den Kapitein Horrman is den 18den dezer op raketten van Moeara Roepit alhier aangekomen en in den morgen van den 20sten wederom naar Lahat ingescheept, men veronderstelt dat zij den 3e of 4e Januarij op Lahat kan zijn, waarna men verwacht dat de aanval op Djattie spoedig eenen aanvang zal nemen.

Den 25sten dezer kwam alhier ter reede Z. M. Schoener, brik *Padang*, Kommandant de Luitenant ter zee de klasse Keuchenius, welk schip hier eenigen tijd zal gestationeerd blijven. *Soer. Court.*

BRITSCH INDIE.

Uit een particulier schrijven van Ghazeepore, 26 November, vernemen wij dat de rebellen in die omstreken twee dagen te voren vier Europeanen hadden vermoord, die langs de Grand Trunk Rood van Calcutta kwamen. — Dit bewijst dat de staat van zaken in de Behar provincie nog veel te wenschen overlaat, en de rebellen daar nog immer te vrezen zijn. — De inlandsche loodsen durven naauwelijks de kleine stoomschepen de Ganges op te loodsen, uit vrees dat zij bij hunne terugkeer den rebellen in handen mogten vallen, door wie zij nog wreedaardiger worden behandeld dan de Europeanen zelve. — Gewoonlijk worden zij bij de beenen aan eenen boom opgehangen om zoo te sterven, door den aandrang van het bloed naar het hoofd.

Tantia Topee is door den Chef de Brigade Parker te Chota Odeijpore geslagen, en was het alleen te wijten aan de overgroote vermoeidheid der Engelsche troepen, die in weinig dagen eenen marsch van ruim twee honderd mijlen hadden gemaakt, dat de vlugtende vijand niet verder is nagezet geworden. —

Intusschen heeft de opperbevelhebber zelven de muitelingen te Doundea Khera, een duchtige les gegeven. — De oproerlingen waren zeer sterk en onder bevel van Banee Madhoo. De vijand verloor deszelfs geschut en werd zoo woedend vervolgd dat men zeggen kan dat deze nederlaag de nekslag heeft gegeven aan de rebellen aan deze zijde van de Gogra. Lord Clijde dirigeerde zelf den aanval, die den vijand meer dan 600 man en al zijn geschut kostte. — Banee Madhoo vlugt thans van plaats tot plaats, daar hem zelfs het laatste fortje dat hij nog aan de Goomtee had door de troepen onder Lord Clijde is ontnomen.

Volgens de *Englischman* van 16 November, zoude Nana Sahib, die met de terugtrekkende rebellen onder Ferozeshad de Ganges overtrok, te Bkitoor hebben opgebouden om zijne daar verborgene schatten optegraven, die hij dan ook in triomf heeft medegenomen.

In den avond van den 9den kwam er een brief van den Nawab van Banda te Khow, aan den luitenant Kerr gerigt, waarin de Nawab aanbood zich overtegeven mits hem lijfsbehoud zou worden verzekerd. — Het antwoord was, dat zijne onderwerping onvoorwaardelijk moest zijn, doch tevens werd hem een afschrift gezonden van de proclamatie der koningin, met bijvoeging dat als hij vermeende onder de bepalingen van die proclamatie veilig te zijn, hij zich kon overgeven, want dat hij, luitenant Kerr, hem, den Nawab, niet onverwijld zou ophangen, doch hem in bewaring houden tot het Gouvernement deszelfs welbehagen omtrent hem zou hebben te kennen gegeven. Dien tengevolge gaf de Nawab zich den 16den over, met zijne geheele familie, een zeventigtal gewapende sowars en zeven oliphanten. — Tenzij men hem bewijzen kan dat hij Europeanen heeft vermoord zal hij volgens genoemde proclamatie op lijfsgenade mogen rekenen; intusschen heeft men al dadelijk aangevangen met hem alles aftenemen wat hij had, waaronder ook voor eene waarde van 80 000 ropijën aan juweelen. — Men veronderstelt dat hij naar Indore of naar de Andamen eilanden zal worden verbannen.

CHINA.

De Heer F. Bruce, broeder van Lord Elgin, is benoemd tot Ambassadeur te Pekin. — De Heer Bruce heeft reeds sedert lang met onderscheiding in diplomatische betrekkingen gearbeid. In 1842 maakte hij een deel uit van Lord Ashburtons ambassade naar de Vereenigde Staten van Noord Amerika. — Later bewees hij in diplomatischen loopbaan den lande nog zeer vele diensten, tot bij nu laatstelijk als secretaris met Lord Elgin medeging naar China, welk land bij verliet als overbrenger van het tractaat van Tiensin en, ingevolge het daarbij bepaalde, zal hij thans als Britsch gezant aan het Chinesche hof weder daarheen gaan.

Van de expeditie van Lord Elgin op de Yangtsekiang is nog geen officieel nieuws, doch de Faouthai van Shanghae had vernomen dat aan gene zijde van Nanking de rebellen op Lord Elgins eskader hadden gevuurd, waarop toen wederkeerig het bombardement der stad is gevolgd. — Hoewel dit berigt niet officieel was vond het toch vrij algemeen geloof, omdat men reeds vooraf had verwacht dat de expeditie, hoezeer van zeer vredelievenden aard, niet zonder iets dergelijks zou afloopen. Bovendien heeft men van nog eene andere zijde een berigt, dat in substantie geheel met het bovengemelde overeenkomt. Leang, commissaris voor de finantien in de provincie Keangsing, die te Chin-Keang-foo verblijf houdt, zond dezer dagen eene depeche aan zijnen chef Hokweitsing, gouverneur der beide Keangs, met het berigt dat te Woohoo, eene stad die 300 lé voorbij Nonking aan de Yangtsekiang is gelegen, de rebellen op de schepen der Engelschen hadden gevuurd; dat echter de Engelschen het vuur hadden beantwoord op eene wijze die den rebellen een aantal dooden had gekost en twee hunner forten. — Hokweitsing zond onverwijld een afschrift van dit berigt naar Kweileang, en langs dien weg bereikte ook die tijding op den 25 November Shanghae. Men had echter geen berigt van eenig plaats gehad hebbend gevecht te Nanking zelve.

— Van Hongkong vernemen wij dat een hevige brand verscheidene gebouwen heeft in den asch gelegd, waaronder behalve een aantal chinesche woningen, ook het huis en pakhuizen van de Hollandsche firma Reijnvaan en Jurgens en die van de Heeren Schaeffer & Co.

AANKOMST VAN DE LANDMAIL.

Aan de op den 13den dezer ontvangene nieuwsbladen; loopende uit Europa tot den 25sten November ll. ontleenen wij de volgende nieuws-tijdingen:

De Overlandpost van Java loopende tot 21 September ll. is den 12 den November ll. in Nederland aangekomen.

POLITIEK OVERZIGT

Woensdag den 24ten November zullen de discussien over de begrooting een aanvang nemen, als die over de afkoopbaarheid der tienden zullen zijn afgeloopen Nadat artikel 1 van dit laatste ontwerp aangenomen is, komt ons het lot er van niet meer twijfelachtig voor.

Onder de hoofdstukken der begrooting zullen waarschijnlijk die over Oorlog en Marine het sterkst bestreden worden. Vooral het eerste. De minister van oorlog heeft verzocht, alvorens daarover de discussien aanvangen, in geheim comité het stelsel van defensie van het comitè van defensie te mogen mededeelen, hetgeen hem is toegestaan.

In de memorie van antwoord op het voorloopig verslag omtrent de begrooting van Kolonien, heeft de minister twee gewigtige mededeelingen gedaan: 1°. dat de regering begrijpt dat er behoefte bestaat om het toezigt op de drukpers in Indie, door de wet te regelen; 2°. dat zij de stellige

bevestiging ontvangen heeft van de gegrondheid van het vertrouwen door haar gekoesterd, dat de Britsche regering niet voornemens is, gevolg te geven aan de aanbiedingen van sir James Brooke.

ROTTERDAM, 21 *November*. De weersgesteldheid heeft zich in de jongst verloopen week gekenmerkt door in dit jaargetijde buitengewone koude. Gedurende verscheidene nachten teekende de thermometer 24 en 22° F. en derhalve 10 à 12° beneden het vriespunt. Zelfs midden op den dag kon het kwik het vriespunt naauwelijks bereiken, om na den middag op nieuw te dalen. Bij deze temperatuur waren al spoedig onze binnenwateren met eene ijskorst en de rivieren met drijfijs overdekt; de binnenscheepvaart werd daardoor gestremd en de riviervaart belemmerd, en dit was van te grooter nadeel, omdat deze vorst zeer onverwacht inviel en in dit jaargetijde zeldzaam mag geheeten worden. Den 18den werd de temperatuur zachter en bereikte het kwik weder 40° F. Deze gunstige verandering was echter van korten duur, daar den 20sten de vorst weder inviel en nog aanhoudt. Men verneemt uit alle oorden des lands, dat de vorst eene stremming in het verkeer heeft te weeg gebragt.

De landbouw heeft mede van deze ontijdige vorst geleden. Het gunstige najaar had aan vele landerijen een gratig voorkomen gegeven; er was zelfs nog veel vee in de weiden. Het spreekt van zelf dat na de vorst dat alles ten nadeele veranderd is. Intusschen mag men niet voorbijzien, dat de veldarbeid als geheel afgeloopen moest beschouwd worden en dat de wintergranen, het koolzaad, ens. onder zeer gunstige omstandigheden in den grond zijn gebragt, een en ander heeft dan ook een goed voorkomen en levert bevredigende uitzigten op.

— Bij koninklijke besluiten van 5 dezer is ingesteld eene rijks-kommissie voor statistiek, alsmede bepalingen vastgesteld tot inrigting in alle provinciën van eene afdeeling der provinciale griffie tot bureau van statistiek.

Op verzoek van den minister van kolonien, heeft de minister van oorlog eene circulaire aan het leger gerigt, waar bij mededeeling wordt gedaan van het voorschrift nopens de Indische examens, vastgesteld bij het Indisch besluit van 5 Junij 1855, no. 1, (*St.bl.* no. 35). Tevens is bepaald dat geene onder-officieren zullen worden toegelaten, welke bij hun engagement of reëngagement handgeld of premie genoten hebben.

— Door den minister van kolonien is het volgende bekend gemaakt:

Bij art. 30 van het met 1°. Januarij 1855 in werking getreden reglement voor het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch Indie, krachtens koninklijke magtiging vastgesteld bij publicatie van den gouverneur generaal van Nederlandsch Indie, dato 20 December 1854 (*Indisch Staatsblad* n°. 93), is, tot grondslag voor berekening van het pensioen der weduwen en den onderstand derkinderen, aangenomen het gemiddelde vaste inkomen, onder de benaming van tractement verbonden geweest aan het hoofdambt, door de overleden deelgenooten gedurende de twee laatste jaren van werkelijke dienst bekleed of waargenomen, en wanneer geen vast tractement genoten is, over de inkomsten welke geacht worden het te hebben vervangen.

Van dien grondslag van berekening zijn, bij art. 4 der overgangsbepalingen, uitgesloten de pensioenen van weduwen en de onderstand van kinderen van deelgeregtigden, die, bij de inwerkingbrenging van voormeld reglement, de dienst reeds hadden verlaten onder genot van pensioen of onderstand; zijnde voor de door deze deelgeregtigden bij hun overlijden na te laten weduwen en kinderen, van kracht gebleven het bepaalde bij art. 22 van het reglement van den 28sten Februarij 1836 (*Indisch Staatsblad* No. 21), volgens hetwelk bedeeling wordt berekend naar de hoegrootheid van het inkomen, waarover door den overledene in de laatstelijk door hem bekleede active dienst is bijgedragen, en dus ook over het bedrag der emolumenten, voor zoo ver deze niet hebben bestaan uit emolumenten of procento's uit de cultures genoten (*Indisch Staatsblad* 1842, No 56).

Krachtens eene nadere magtiging des konings is door den gouverneur generaal van Nederlandsch Indie bij besluit van 3 April 1858, No. 58 (*Indisch Staatsblad* No. 45), het vorenbedoelde art. 4 der overgangsbepalingen ook van toepassing verklaard op de pensioenen van weduwen en den onderstand van kinderen van deelgeregtigden, die zich op 1 Januarij 1855 nog in werkelijke dienst bevonden, en vóór dat tijdstip over een hooger cijfer contribueerden dan het tractement, verbonden aan hun hoofdambt.

Dien ten gevolge kunnen de zich in in Nederland bevindende weduwen en voogden van kinderen, nagelaten door deelgeregtigden, die vóór de in werking treding van het tegenwoordige reglement voor het weduwen en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch Indie aan dat fonds hebben bijgedragen over een hooger cijfer dan het tractement verbonden aan het hoofdambt, doch wier pensioen of onderstand, ingevolge den grondslag, vastgesteld bij art. 30, alleen naar dat vaste inkomen is berekend, zich, tot herziening van dat pensioen of dien onderstand, bij behoorlijk gezegeld request, tot het Departement van Kolonien wenden.

— Te Nieuwe Diep is den 14den November van Harderwijk per stoomboot aangekomen een detachement, sterk 125 man, onder bevel van den kapt. der inf. H. A. M. Latour, van verlof terugkeerende; mede geleiders de 2e. luit. der inf. J. L. Beijens en de offic. v. gez. 3e. kl. J. Arendsen de Wolff en R. Deibel. Dit detachement is met het schip *Australie* naar Batavia vertrokken. (Zie Zeetijding)

— Den 5den December aanstaande zal van Harderwijk vertrekken, om op dien dag over te gaan aan boord van het schip *California*, gezagvoerder M. de Wijn, liggende in het Nieuwediep, bestemd naar de Oost Indien, een detachement sterk 125 onder officieren en manschappen, onder bevel van den, van verlof terugkeerenden kapitein der infanterie E. C. van Daalen; medegeleiders de 2de luitenant der infanterie C. J. G. Hamming en de 2de luitenant der genie A. W. Nolthenius, met bijvoeging van de officieren van gezondheid 3de klasse J. A. Eindhoven en H. van Lokhorst.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De Deensche regering heeft, ten einde te voldoen aan de wenschen des Duitschen bondsdags, de algemeene constitutie der monarchie voor de beide Hertogdommen afgeschaft. Aan het slot der verordening wordt de Holsteinsche landdag tegen 3 Jan. bijeengeroepen. Dit is een eerste stap tot een vredelievende oplossing van deze netelige zaak. Het zou evenwel verkeerd wezen de zaak nu reeds als afgedaan te beschouwen, want veel zal nog afhangen van de voorstellen, welke door het kabinet van Kopenhagen over de regeling van den toekomstigen toestand der Hertogdommen aan de Stenden van Holstein en Lauenburg zullen worden gedaan. Overigens heeft de Deensche regering verklaard, dat verdere concessien van haar niet kunnen verwacht worden en dat zij alle verdere eisschen, als de souvereine regten der kroon aanrandende, met nadruk van de hand wijzen zal.

De kabinetskwestie in Pruissen is beslist. De officieele *Staatsanzeiger* heeft de namen van de nieuwe ministers bekend gemaakt. De prins von Hohenzollern Sigmaringen is president van den ministerraad geworden. De verdere portefeuilles zijn volgenderwijze verdeeld: von Flottwell binn. zaken; Schleinitz, buitenl. zaken; Fonin, oorlog; Patow, finantiën; graaf Puckler, landbouw; Bethmann Hollweg, eeredienst. Van de afgetreden ministers hebben alleen de heeren von der Heijdt en Simons hunne portefeuilles van koophandel en justitie behouden. De zamenstelling van het nieuwe ministerie heeft bij zeer velen een goeden indruk te weeg gebragt, vermits het liberale element daarin voor verreweg het grootste deel vertegenwoordigd is. De laatste maatregelen van den heer von Flotwell hebben doen zien, dat ook hij bereid is een anderen weg in te slaan dan zijn voorganger, over wiens illiberale leiding talrijke malen klagten zijn aangeheven, zoowel in als buiten de kamers.

De prins-president heeft nog geen gelegenheid gehad van zijne staatkundige denkwijze blijken te geven, doch allen, die hem persoonlijk kennen, stemmen daarin overeen, dat hij een eerlijk man is, een Duitscher in zijn hart en opregt aan Pruissen gehecht. Gunstig bekend zijn v. Schlenitz en ven Bonin, die hunne tegenwoordige betrekking reeds eenmaal bekleed hebben. Von Auerswalde staat sedert eenige jaren als een der voorgangers in de rijen der oppositie in de kamer van afgevaardigden bekend, even als von Patow. De minister von Flottwell wordt mede voor een vrijzingen man gehouden, voor een vijand van wetsuitlegging in den geest des gewezen ministers von Westphalen.

De verkiezingen zijn vrij algemeen in een liberalen geest uitgevallen. Intusschen heeft men reeds gelegenheid op te merken, dat de nieuwe regering niet voornemens is zich te overhaasten of in eens tot een tegenovergesteld uiterste over te gaan De liberale partij in Pruissen is ook niet voor gewaagde proeven. De minister von Manneteuffel heeft Berlijn reeds verlaten. Voor zijn vertrek heeft de prins-regent hem met de orde van den Zwarten Adelaar in brillanten begiftigd. Ook de de overige afgetreden ministers hebben ridderorders gekregen. De koning en de koningin, die zich sedert eenigen tijd te Meran bevinden, zouden die plaats verlaten, om naar Fiorence te reizen.

In Hannover is eene ministerieele crisis ontstaan ten gevolge der verwerping van het ontwerp betreffende de regterlijke organisatie door de eerste kamer. Die crisis wegens deze oorzaak mag eigenlijk eenige bevreemding baren, vermits de Hannoversche regering meer dan eens getoond heeft, weinig eerbied te hebben voor de constitutionneele begrippen. Het is niet onmogelijk, dat de meer liberale rigting, welke het bestuur in Pruissen thans ondergaat, nu de prins-regent de teugels des bewinds aanvaard heeft, niet zonder invloed is geweest op de handelwijze der Hannoversche ministers. Immers valt het niet te ontkennen, dat de zwakke staten in Duitschland, ten opzigte van hunne handelingen, niet selden naar de voorbeelden zien, hun door de sterkere gegeven.

In Beijeren staat het ministerie v. d. Pfordten zeer zwak. Toch gaat de regering voort alle dagbladen in beslag te nemen, waarin zij iets meent te vinden, wat haar mishaagt. — Vreemd gaat het in Keurhessen toe. Reeds zijn de leden van de beide kamers sedert bijkans eene maand in de residentie, zonder dat zij nog eene enkele zitting hebben gehouden, om de eenvoudige reden, dat de regering nog geen enkel voorstel gedaan heeft.

In Zwitserland hebben de radicalen in de verkiezingen voor den grooten raad de zegepraal behaald.

In Luxemburg heeft de regering bij de verkiezingen een totale nederlaag geleden. De staten zijn geopend.

De Belgische kamers zijn geopend met eene troonrede. Deze rede is, wat den staatkundigen toestand des lande betreft, van weinig belang. Men klaagt te Antwerpen zeer over afneming van den handel en verbergt de vrees niet, dat men de concurrentie met de Nederladsche havens niet zal volhouden.

Frankrijk ziet zijne wapenen in Cochin-China met eene zegepraal bekroond. De Fransche expeditie veroverde daar in korten tijd onderscheidene forten en zou sich, volgens de laatste berigten, naar het binnenland begeven, om daar het werk voort te zetten. Inmiddels is het veroverde eiland Tourane tot Fransch grondgebied verklaard. — Den 9den verscheen de Parijsche *Moniteur* met een artikel, waaruit men opmaakt, dat de Fransche regering van verdere pogingen, om zijne kolonien uit Afrika van arbeiders te voorzien, zal afzien. Het is een schrijven des keizers aan prins Napoleon, waarin o. a. gezegd wordt: Ik zou onze vriendschaps-betrekkingen met Portugal niet aan het gevaar van eene breuk hebben blootgesteld, zoo het niet mijne innige overtuiging ware, dat Frankrijk in het geschil met dat land het regt aan zijne zijde had. Maar aangaande het beginsel der aanwerving van zwarte arbeiders zijn mijne denkbeelden verre van gevestigd. Zoo de op Afrika's kust aangeworven arbeiders niet de vrije beschikking over hunnen persoon hebben, zoo de aanwerving vermomde slavenhandel is, dan begeer ik ze niet, welke voordeelen daarvan ook mogten te verwachten zijn; voor niets ter wereld zou ik bescherming willen verleenen aan eenige onderneming, die met den vooruitgang der menschelijkheid en der beschaving in strijd zou zijn. Ik noodig u alzoo uit om te onderzoeken wat in deze zaak waarheid is. Ik geloof dat de vrije arbeid der Indische koelies in onze kolonien met voordeel die diensten zou kunnen doen, welke er van de zwarten van Afrika's kust verwacht worden. Onlangs zijn de onderhandelingen met Engeland aangeknoopt; treed met den minister van buitenl. zaken in overleg om die te doen hervatten. Sommige Engelsche dagbladen waarschuwen de regering om den uitvoer van Indische koelies ten behoeve van de Fransche kolonien niet in de hand te werken en zijn van oordeel, dat de Fransche regering, die hare markten voor de suiker uit de Engelsche, Hollandsche en andere havens sluit of die slechts tegen een hoog regt toelaat en beetwortelsuiker fabriceert, ten einde het deficit van dit produkt in hare kolonien zoo veel mogelijk te dekken, het liever eens met den vrijen handel beproeven moest. Overigens verneemt men, dat het gouvernement van keizer Napoleon eene commissie benoemd heeft, om in Afrika zelf te onderzoeken of de Afrikaansche landverhuizing in de daad onvermijdelijk in slavenhandel ontaarde.

De Portugesche kamers zijn geopend. Bij deze gelegenheid is gebleken, dat de zaak van de *Charles Georges* te Lissabon een slechten indruk gemaakt heeft, want de koning heeft in de troonrede niet onduidelijk te kennen gegeven, dat zijne regering alleen voor dwang heeft moeten wijken. Al wat tot dusverre betreffende de schadeloosstelling die Portugal betalen moet, gezegd is, was voorbarig. Het bedrag moet nog door eene gemengde Fransch Portugesche commissie geregeld worden.

Het Engelsche parlement is op nieuw tot 13 Januarij geprorogeerd.

Onder de laatste berigten hebben wij vroeger medegedeeld, dat de heer Gladstone benoemd is tot speciaal commissaris, belast met een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de staatkundige desorganisatie der Ionische eilanden, Zonder dat men weet hoe, heeft de *Daily News* twee brieven van den voormaligen vertegenwoordiger van Engeland op die eilanden, den heer Joung, openbaar gemaakt, waarin wordt betoogd, dat het Engelsch protectoraat aldaar magteloos en nutteloos is, gepaard met den raad, dat Engeland zijn protectoraat zal opgeven en liever Corfu tot eene koloniale bezitting maken, die op dat punt der zee zijn zou, wat Malta op een ander punt is. Het departement van kolonien heeft daarop officieel laten verklaren, dat de mededeeling van die brieven zonder magtiging van de regering geschied is. Overigens kan gemeld worden dat de hervormingsbeweging in Engeland hoe langer zoo levendiger wordt en dat zoowel te Londen, als te Manchester en Liverpool en elders meetings worden voorbereid. Hoewel niemand de eerlijkheid der bedoelingen van den heer Bright betwijfelt, is men echter nog niet overtuigd, dat hij den regten tact bezit, om mannen als lord John Russell en lord Palmerston met goed gevolg het hoofd te bieden.

Den 30 October jl. heeft de regeling der Donau Vorstendommen een begin van uitvoering gekregen, als zijnde dien dag te Bucharest de daartoe betrekkelijke verordening bij grootheerlijk bevelschrift afgekondigd. Een eerste gevolg daarvan was, dat vorst Ghika tot dusverre Kaimakon van Wallachije, onmiddelijk na de voorlezing het bewind neêrlegde en het overdroeg aan de drie door de Porte benoemde voorloopige bewindvoerders, die daarop door Kiamil-beij, den overbrenger des firmans in hunne nieuwe betrekkingen werden geinstalleerd. Men weet, dat volgens het traktaat van den 19 Augustus, het bestuur in ieder der Vorstendommen, Moldavië en Wallachije, wordt opgedragen aan een hospodar en eene gekozene vergadering, in overleg, voor zekere bij de overeenkomst genoemde gevallen, met eene voor beide Vorstendommen gemeene centrale commissie, bij welke drie te zamen ook de wetgevende magt berust. De vergadering in elk der Vorstendommen wordt gekozen voor zeven jaren, door kiezers en die vergadering kiest den hospodar. In de eerste plaats zal dus nu in elke der Vorstendommen de verkiezing moeten plaats hebben der Wetgevende vergadering. De centrale commissie, die uit acht Wallachijers en acht Moldaviërs moet bestaan en te Fokschani zitting zal houden, wordt in ieder Vorstendom gekozen voor de helft door den hospodar, en voor de wederhelft door iedere der Wetgevende Vergaderingen uit haar midden.

Er is berigt ontvangen van ernstige onlusten in Syrie, en wel bepaaldelijk in de landstreek tusschen Gaza en den berg Karmel, welke de provincie Nablus uitmaakt. Deze provincie is sedert onheugelijken tijd de wortelplaats van twee Arabische geslachten, de Tokan's en de Abdul-had's, welke in verbindtenis met de Beduinen beurtelings het land hebben beheerscht. Met het doel om aan deze veete een einde te maken, is door het Turksche gouvernement een kaimakan of gouverneur over de provincie gesteld; maar deze maatregel miste zijn doel ten gevolge der bedroevende omstandigheid dat de twee onderling worstelende geslachten ondersteuning vonden, het eene bij den Franschen en het andere bij den Engelschen consul, welke dit terrein kozen als een kampplaats voor hunnen onderlingen naijver. Onlangs is de gouverneur naar Jeruzalem

ontboden, ten gevolge van vertoogen van den Franschen consul, en nu is de gansche provincie in opstand.

Ook in geheel Aziatisch Turkije heerscht eene algemeene gisting, terwijl op verschillende plaatsen opstanden hebben plaats gehad. Omer pacha kan zich zelfs slechts moeijelijk in zijn pachaliek van Bagdad handhaven. De stammen die het land bewonen tusschen Tripoli en Alexandrette, zijn in opstand gekomen. In Aleppo is almede een opstand uitgebarsten. De gemeenschap is tusschen alle plaatsen in den Libanon afgebroken; aan de onlusten aldaar is echter een einde gekomen door de vreedzame bemoeijingen van den bisschop Joseph Yahyah. Het garnizoen van Beyruth is tegen de opstandelingen uitgezonden.

Door den Griekschen minister van financien, den heer Coumandouros, is aan koning Otto een rapport gerigt over de verbeteringen in de algemeene gesteldheid des lands sedert zijne onafhankelijk verklaring. Uit dit belangrijke stuk blijkt ten duidelijkste, dat de provincien, die onder het Turksch gezag gebleven zijn, in dezelfde mate in bloei verminderden, als de tot een zelfstandig koningrijk gevormde Grieksche provinciën trapsgewijze in welvaart zijn vooruitgegaan. De bevolking van Griekenland, die in 1834 ter naauwernood 600,000 zielen telde, is thans tot 1.045.000 zielen aangewassen. In 1856 slaagde de graanoogst zoo gelukkig, dat hij het plaatselijk verbruik met drie millioen kilo te boven ging. De kreten oogst, die gedurende de Turksche overheersching slechts 10 millioen litres bedroeg, bereikte in 1856 een cijfer van 20 millioen. Eertijds telde men in Griekenland slechts 880.000 moerbezieboomen; thans 1,500,000. Het aantal vijgenboomen is er van 50,000 op 260,000 gestegen en dat der olijfboomen van 2,300,000 op 7,400,000. De laatsten, die in 1840 540,000 drachmen in de schatkist deden vloeijen, bragten in 1856 meer dan 1,000,000 drachmen voor haar op. In 1834 werd bij den in en bij den uitvoer aan regten geheven voor een bedrag van 2,139,945 drachmen. De koopvaardijvloot, die gedurende den onafhankelijkheids oorlog bijna geheel was vernietigd, heeft zich weder met kracht ontwikkeld. In de kustvaart wordt door 4339 vaartuigen voorzien, niettegenstaande het gouvernement aan dien tak van nijverheid geen de minste ondersteuning schonk. De algemeene inkomsten van het rijk, die, gedurende het beheer van den president Capo d'Istria, gemiddeld vijf millioen drachmen beliepen, bereikten in 1852 het cijfer van 14.283, 341 drachmen en in 1856 dat van 20 millioen drachmen. — De heer Coumandouras stelt wijders in zijn rapport onderscheidene gewigtige hervormingen voor; zij gelden het aanleggen van openbare werken, de oorlogsmarine, het leger, de tracte menten der ambtenaren, en eene pensioen wet. Het rapport eindigt met de volgende zinsnede: „Wat onze verpligtingen „aanbelangt tegenover de mogendheden die Griekenland „in bescherming namen, zij zijn te innig verwant met de „eer en de waardigheid van het volk, dan dat wij niet „alle onze zorgen zouden wijden om ze getrouwelijk na te „komen.

Van alle Europesche staten trekt Rusland thans het meest de aandacht der Duitsche dagbladen tot zich. In hun oordeel over de onvermoeide pogingen, welke aldaar tot eene spoedige ontwikkeling des handels en der nijverheid, van landbouw en scheepvaart worden aangewend stemmen zij overeen dat het 's keizers ernstige wil is, om aan zijn rijk dien graad van beschaving te geven, noodig om, ook in dit opzigt, eene eerste plaats onder de Europesche staten te kunnen innemen. Behalve hetgeen thans aldaar door den keizer ten behoeve van de emancipatie van den zoo nuttigen boerenstand gedaan wordt, gaat er naauwelijks een dag voorbij, zonder dat men hoort van de oprigting van nieuwe maatschappijen of aandeelen, hetzij in het eigenlijke Rusland of in Polen en Finland, met het doel om de meest verwijderde deelen van dit ontzagchelijk groot rijk, door schier onmetelijke spoorwegen of straatwegen met elkander te verbinden, of om uitgestrekte moerassen droog te maken en in vruchtbare landerijen te veranderen; steden van waterleidingen en gazverlichting te voorzien, aldaar allerlei soort van fabrieken op te rigten, nieuwe stoombootdiensten in werking te brengen, havens te vergrooten, enz. Deze maatschappijen worden niet alleen, gelijk vroeger te St. Petersburg, maar evenzeer te Riga, Odessa, Kiew, Saratow, Tula, Oroe en overal elders opgerigt, waar eenig uitzigt bestaat om met voordeel handel en nijverheid te ontwikkelen en uit te breiden. Alle pogingen en krachten zijn thans in Rusland op de bevordering van dit doel gerigt. Van de zijde der regering wordt dit in de ruimste mate aangemoedigd. In dien geest wordt ook aan de aldaar verschijnende dagbladen thans de meest mogelijke vrijheid gelaten; men veroorlooft aan de periodieke drukpers de gebreken der vroegere administratie bloot te leggen en hare eigene denkbeelden te ontwikkelen nopens de noodige verbeteringen in het tol- en financiewezen en andere takken van beheer. Het tot dusver in Rusland bestaan hebbende regeringsstelsel was geheel berekend, om alle vrije ontwikkeling van dien aard reeds in de geboorte te smoren. Van daar dan ook, dat de door verlichte staatsmannen vroeger in dien geest gedane voorslagen, met wantrouwen werden bejegend en steeds afgewezen.

Ook de Russische gevolmagtigde heeft met de regering van Japan een voordeelig handelstractaat gesloten.

NEDERLAND.

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*:

Zaturdag 30 Oct. werden, gelijk jaarlijks eenmaal geschiedt, in het bijzijn van heeren bestuurders en de ouders der leerlingen aan de school voor gymnastie enz., opgerigt door de beide Amsterdamsche departementen der maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, proeven afgelegd van de resultaten, door het onderwijs verkregen. Belangstellend hebben wij die oefeningen bijgewoond, en het verheugt ons, dat de bloei en voortreffelijke werkirg dezer weldadige inrigting daardoor op nieuw zonneklaar bleken. Meer dan een der vlugge gasten benijdden wij schier de spierkracht die zij aan den dag legden. Meer echter rijst de waarde der inrigting door feiten, bij ons bekend van vele thans ontwikkelde knapen, die nog kort te voren gebogen en ineengezakt voortslenterden, en thans met den blos op de kaken door kracht en vlugheid verbazing wekken. Uit de groote menigte van goede resultaten moge een enkel voorbeeld hier het gezegde staven. Het is van een der leerlingen, die, toen hij in 1855 toetrad, door bleekzucht en onvolkomen ontwikkeling de bezorgdheid der ouders in de hoogste mate opwekte, die thans het oogenblik zegenen, dat zij hunnen zoon aan de oefening lieten deelnemen. Bij zijne komst was hij 13 jaren oud en had het voorkomen van een kind van 10 jaren, woog circa 30 kilo en had nog maar weinig krachtsontwikkeling, zoodat hij met de linkerhand slechts even 33 kilo kon trekken. Thans had hij in Maart 1858 de zwaarte van 49 kilo, spankracht regterarm 68 kilo, dito linkerarm 63 kilo, en lendenkracht of vermogen om met gesloten beenen, even als men gewoon is gewigt op te beuren, 245 kilo op te houden. Maar bovenal opmerkelijk is de voortgang van 6 maanden later (in September). Toen was zijne zwaarte 52 kilo, spankracht regterarm 70, dito linkerarm 71 en lendenkracht 250 kilo. Zulke feiten hebben meer gewigt dan de schoonste lofrede over het nut der gymnastie. Mogen deze regelen dienen, om bij de erkenning van en den dank voor de doelmatige zorgen van het bestuur en den verdienden lof aan den bekwamen onderwijzer H. J. Tusch, weêrklank te vinden bij dezulken, die nu nog weifelen gebruik te maken van de doeltreffende gelegenheid tot eene heilzame ligchamelijke ontwikkeling hunner kinderen, hier en elders aangeboden.

ENGELAND.

Te Weenen is dezer dagen overleden een Engelschman, die zijne loopbaan in Yorkshire als groom begon en later onder den titel van baron Ward de hoogste waardigheden aan het hof van Parma bekleedde. Deze man verliet als knaap Yorkshire in de dienst van den prins von Lichtenstein en na zich gedurende vier jaren als jockey op de renbaan te Weenen een naam gemaakt te hebben, werd hij door den toen regerenden hertog van Lucca in dienst genomen, die hem later tot kamerdienaar verhief. Als zoodanig bleef hij tot 1846 in dienst, in welk jaar hij stalmeester van den hertog werd. Later werd hij minister van het hertogelijk huis en daarna minister van financien, welke functien hij bleef bekleeden tot de hertog in 1848 abdikeerde (In 1847 kwam de hertog van Lucca, Karel Lodewijk van Bourbon, in het bezit van Parma, terwijl Lucca aan Toskane verviel). Op dat tijdstip werd hij een ijverig agent van Oostenrijk gedurende de omwenteling. Toen Oostenrijk had gezegevierd, keerde hij als eerste minister naar Parma terug, onderhandelde over do abdicatie van Karel II en plaatste den jeugdigen Karel III op den troon, die, gelijk men weet, in 1854 vermoord werd. Zoodra Karel III den troon besteeg, werd baron Ward als minister-plenipotentiaris naar Weenen gezonden om Parma aldaar te vertegenwoordigen. Deze betrekking bleef hij behouden tot het tragische einde van den hertog. Toen de tegenwoordige hertoginregentes het gezag aanvaardde, onttrok Ward zich aan het openbare leven en ging hij zich op den landbouw op zijne bezittingen in Oostenrijk toeleggen. Zonder opvoeding wist hij het zoo ver te brengen, dat hij, behalve zijne moedertaal, Duitsch, Fransch en Italiaansch kon lezen en schrijven, en de staatszaken met veel bekwaamheid wist te besturen. Baron Ward was gehuwd met eene vrouw van geringe afkomst uit Weenen en laat vier kinderen na.

INGEZONDEN STUKKEN.

In de *Indische schoolbode* van December 1858 No. 12, komt een artikel voor: *aanteekeningen omtrent het onderwijs en schoolwezen*, onder de benaming van *fragmenten uit eene algemeene statistieke beschryving van de Residentie Soerabaya*, door den heer J. Hageman Jcz. geteekend, als secretaris der sub-commissie van onderwijs, en alzoo schijnbaar in half-officieel karakter.

Zonder dat stuk in zijn geheel te beoordeelen of liever de daarin voorkomende cijfers na te gaan, ben ik zoo vrij, met het oog op de algemeene verslagen van het onderwijs of schoolwezen in Nederlandsch Indië van 1852 — 1856, bekend te stellen, dat van het door den heer H. opgegeven getal van 274 kinderen der *drie Gouvernements scholen*, in Januarij 1858, er destijds 103 in de *eerste school* aanwezig waren, en dat aan de overige, welke, volgens het algemeen verslag over 1856, en het door den heer H. bekend gestelde cijfer, van 241 tot 171 zijn verminderd, toch *vier onderwijzers* en *twee ondermeesters* werkzaam zijn gebleven.

Als verdere bijzonderheid deel ik mede, dat het gemelde getal onderwijzers voor de 171 kinderen bij de *tweede* en *derde* school, na de gezegde vermindering van 70 kinderen, vermeerderd is met *twee onderwijzers* van den tweeden rang, terwijl de *eerste school*, bij aanhoudende toeneming van scholieren, hetzelfde of liever een gelijk onderwijzers-personeel is blijven behouden, en het mij alzoo wenschelijk voorkomt, dat ook hier eene vermeerdering van onderwijzers-personeel, geëvenredigd aan dat der beide andere scholen, plaats grijpe, en zulks naar den maatstaf van het onderwijzers-personeel en getal leerlingen der *twee eerste* en der *overige scholen* op de beide andere hoofdplaatsen van *Java*.

SOERABAYA,
17 *Januarij* 1859. J. VAN DER TANG.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 22 *November*.

Met uitzondering van de Suiker-veiling der N. H. M. en eenige weinige afdoeningen, welke wij nog te vermelden hebben, bleef de markt gedurende de laatste 14 dagen bijna van alle belang ontbloot, zijnde de vorst omstreeks medio dezer eensklaps met eene voor het saizoen ongewone gestrengheid ingevallen, zoodat er thans reeds veel ijs in de rivier is en de scheepvaart zoo goed als gesloten kan worden beschouwd. Dit ontijdig bezoek van den winter was echter van weinig invloed op de aan onze markt heerschende stemming, daar de uitvoer-handel, welke nu tot het voorjaar voor goed afscheid schijnt te hebben genomen, vooraf reeds zeer stil was, en men bij de ruime mate, waarop het buitenland zich voor den winter had voorzien, vooreerst toch weinig kon rekenen op eene herlevendiging der vraag. Niettegenstaande de tegenwoordige stilte blijft dus de positie in het algemeen vast. Het is echter opmerkelijk dat bij het meer en meer veld winnende vertrouwen en andere voor de toekomst gunstig sprekende omstandigheden, zoo als het verdwijnen van staatkundige onweerwolken, er evenwel zoo weinig lust tot speculatie in goederen zich vertoont, waartoe anders de prijsstand van sommige artikelen zeker reeds aanleiding zou hebben gegeven. Alleen in **Thee** was de handel iets levendiger dan sedert eenigen tijd het geval was, op grond der williger berigten van Londen, waar *common Congo* ten slotte tot $10^1/_2$ d. grif koopers vond.

AMSTERDAM, 22 *November*.

Koffij. De reeds sedert eenigen tijd in dit artikel heerschende stilte is sedert ons vorig berigt nog toegenomen door de stremming der scheepvaart, zoodat er weinig of niets in *Java* omging. Zulks had echter geen invloed op de prijzen en goed ord. *Java* was niet onder 33 c. te vinden. Het weinige dat in *Brazil* omging bedong ook ten volle vorige prijzen.

Rijst. Op de buitenlandsche markten vond het artikel in de vorige week meer vraag en bedong men te Londen zelfs iets hoogere prijzen. Ook hier schijnt hetzelve iets meer attentie te trekken en zijn thans vele houders niet tot de tegenwoordige prijzen aan de markt. De omzettingen bepaalden zich echter nog tot 690 bn. blanke *Java* tot *f* $7^7/_8$ en 797 bn. d°. tot *f* $6^1/_2$.

Specerijen stil; alleen NAGELEN vinden iets meer attentie.

Ruwe **Suiker.** De stilte die sedert eenige weken in het artikel heerschte, is afgebroken door de veiling der N. H. M., die ruim *f* 2 lager dan September afliep. Het grootste deel werp voor onze fabrieken gekocht. De stemming is eerder iets vaster na dien afloop, zonder echter tot omzettingen aanleiding te geven. Van *Surinaamsch* werden tot vroegere waardigheid ongeveer 150 vn. verkocht, de waarde van middelbaar *Surinaamsch* is thans *f* $30^1/_2$ à *f* 32.

Tabak. Van *Java* werden sedert onze vorige bij inschrijving verkocht: 2108 pakken, plantage *Temmagang*, ex *Factory*, welke voor de Oostenrijksche regie werden genomen; en 1104 kk., plantage *de Linge*, ex *Horizont*. Eerstgenoemde partij is sedert in publieke veiling gerealiseerd, benevens 3 andere partijen, welken als volgt koopers vonden:

1ste veiling: 1346 pakken V D S, ex *Horizont*, zijn verkocht van $10^1/_2$ à 115 c. dooreen 43 c.

2de veiling: 535 pakk. hoofdmerk B N, ex *Elbe*, verk van $15^1/_2$ à $80^1/_2$, dooreen $35^3/_4$ c.

3de veiling: 1052 p hoofdm. G V. ex *Elbe*, verk. van 10 à $105^1/_2$ c dooreen $40^1/_2$ c.

4de veiling: 1104 p. BIDL. ex. *Horizont*, verk. van $26^1/_2$ à 150 c. dooren $94^1/_2$ c.

Katoen verviel na onze vorige in zeer lustelooze stemming, doch herstelde zich sedert eenige dagen weder en is thans op de willige berigten van Liverpool iets vaster. De omzet is echter van weinig belang.

Huiden. De op 15 dezer door de N. H. M. bij inschrijving aangeboden c. 781 stuks gez. *Australiche* Huiden, ex veiling 29 September jl. alsmede 4363 stuks *Kaapsche Bokken-* en *Geiten-*vellen, opgehouden in veiling 20 Februarij zijn grootendeels onder opgehouden prijzen toegewezen. Voor export. werden ca. 540 stuks gedr. en ca. 400 stuks droog gez *Bahia* opgeruimd. In *Java Runder* waren de omzettingen onbeduidend, door gebrek aan de gevraagde soorten. Van *Buffel*-Huiden werden de onlangs aangevoerde partijtjes per *Mentor* 462 stuks, per *Johanna Maria* 803 stuks uit de hand, en 500 stuks per *Nederland* vroegeren aanvoer, bij inschrijving afgedaan. Buitendien werden uit vroegere veilingen ca. 1600 stuks afgedaan Inl. artikelen met weinig omgang ten gevolge van den ingevallen vorst *Paarden*-Huiden lager te koop.

Verfwaren. INDIGO en COCHENILLE met weinig handel.

Arak zonder handel.

Tin. De omzet gedurende de laatste 14 dagen bestond in 600 blokk. *Banca* tot *f* 71, 1200 blokk. tot *f* $71^1/_2$ en 500 blokk. tot *f* $71^3/_4$, terwijl men thans *f* 72 vordert.

Zeetijdingen.

Brouwershaven.

Aangekomen.

10 Nov. *Padang*, Zwart, van Batavia; *Brederode*, van Waning, van dito. — 13 Nov. *Alexandrine*, Titcomb, van New-York.

Vertrokken.

7 Nov. *Commissaris des Konings van der Heym*, van Santen, naar Soerabaya. — 22 *Aegidia & Pauline*, Veltman naar Batavia.

Zeilklaar.

23 Nov *Itzstein und Welcher*, Bosse, naar New-York.

Hellevoet.

Aangekomen.

10 Nov. *Leila*, Stafford, van New-York; *Ellen Stewart*, Coffin, van dito; *Amerika*, Schoenmaker, van Boston. — 17 Nov. *Johanna Maria*, Overgauw, van Texel.

Voorgaats.

22 Nov. *Wilhelmine*, Ihnen, van Tjilatjap.

Vertrokken.

7 Nov. *Gulfstroom*, Godfrey, naar New-York. — 6 Nov. *Oostzee*, Riedijk, naar Philadelphia — 12 Nov. *Frouwina Elisabeth*, de Jong, naar dito. — 15 Nov. *Addison Child*, Smith, naar Boston. — 17 Nov. *Sperwer*, Lambach, naar Rio Janeiro. — 18 Nov. *Hendrika*, Aalborg, naar Hartlepool; *Alblasserwaard*, van Lindern, naar dito. — 20 Nov. *Fortuna*, Warnaar, naar Havana. — 22 Nov. *Bonita*, Lafrentz, naar Valparaiso; *Pieter*, Lammers, naar Sunderland.

Texel.

Aangekomen.

12 Nov. *Henriette*, van Loenen, van Tjilatjap.

Vertrokken.

8 Nov. *Holland*, Aufmorth, naar Batavia. — 9 Nov. *Osiris*, Cramer, naar Newcastle. — 12 Nov. *Cairo*, Wooster, naar New-York. — 13 Nov. *Alida*, Kieviet, naar Newcastle. — 15 Nov. *Australië*, Jochems, naar Batavia. — 16 Nov. *Josephina*, Hofker, naar Suriname. — 21 Nov. *Scio*, Ewer, naar Boston.

Zeilklaar.

22 Nov. *California*, de Wijn, naar Batavia; *Macao*, Kroll, naar dito; *Prins Mauritz*, Bart, naar dito; *Plant. Dordrecht*, Brakke, naar Suriname; *Plata*, Koch, naar Suriname: *Herman Isaac*, Braunstahl, naar Kaap de Goede Hoop; *Staatsraad van Ewijck*, de Winter, naar London.

Vlissingen.

Vertrokken.

6 Nov. *Jeannetta Maria*, Harms, naar Fernambucq.

Aangekomen Passagiers.

Van Batavia:

Per *Brederode*, kapitein van Waning: De heer H. P. van den Ende, gepensioneerd kapitein van het O. I. leger, met echtgenoote en ses kinderen.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia:

Per *Australie*, kapitein Jochems: de kapitein der infanterie H. A. M. Latour, de 2de luitenant der infanterie J. L. Beijens, de officier van gezondheid 3de klasse J. Arendsen de Wolff en R. Deibel; geleidende een detachement sterk 125 onderofficieren en soldaten. Voorts nog de jonge heer J. B. Huijzer en mejufvrouw H. Galup. — Per *Holland*, kapitein Aufmorth: De heeren W. ter Marsch, G. ten Cate en A. Lulofs; mejufvrouwen N. van Tielen en T. Gerdens.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Van*
Januarij	12	Nederl. Ind.	Little Tot.	Katjoog.	Pasoeroean.
id.	13	Nederlandsche	Ternate.	T. Cars.	Batavia.
id.	—	Nederl. Ind.	Stoomschip Batavia.	C. C. L. Neijts.	id.
id.	—	Nederlandsche	Landbouw.	P. A. Kleijnenberg.	id.
id.	—	id.	Rhijnvis Feith.	A. F. Lammerts.	id.
id.	—	Zweedsche	Prins Oscar.	B. A. Oberg.	id.
id.	—	Nederl. Ind.	Coquette.	Pa Ardie.	id.
id.	—	id. id.	Gana Salim.	Sech Abdul Rachman bin Bakia.	Samarang.
id.	—	id. id.	Stoomschip Samarang Packet.	J. F. Scheel.	id.
id.	—	Balische	Djamoer.	Sarief Achmat.	Balie (Ampenan.)
id.	—	Nederlandsche	Ferdinandina Emma.	R. A. Tange.	Samarang.
id.	14	Z. M.	Samarang.	Luit. ter-zee 1 kl. G. Lambert.	Ampenan.
id.	—	Nederlandsche	Henriette.	S. Robinson.	Timor.
id.	—	Nederl. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
id.	15	Nederlandsche	Koophandel.	S. de Vries.	Samarang.
id.	—	Nederl. Ind.	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum		*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Naar*
Januarij	12	Chilische	Mercedes.	A. Loff.	San Francisco.
id.	13	Balische	Ardjoeno.	Sariedjo.	Balie (Badong.)
id.	14	Nederlandsche	Anna.	J. H. Dabroek.	Nederland via Probolingo.
id.	15	Z. M.	Stoomschip Ad. v. Kinsbergen.	Luit. ter-zee 2 kl. P. Roodzant.	Koersstellende om de Oost.
id.	—	Nederl. Ind.	Joesroel Kariem.	Sech Awab bin Awab Said.	Grissee.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Stad Schiedam.	T. Wulp.	Onbepaald.	Fraser Eaton & Co.
id.	Beatrix.	Van der Wijck.	id.	" " " "
id.	Louise Jacoba Johanna.	Baumgarten.	Te Koop.	" " " "
id.	Drie Vrienden.	L. P. Andersson.	Onbepaald.	" " " "
id.	Landbouw.	Kleijnenberg.	Boni Expediti.	" " " "
Zweedsche	Prince Oscar.	Oberg.	Stockholm.	" " " "
Deensche	Hindostan.	Bendiken.	Cowes.	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Nederl. Ind.	Wilhelmine Cox.	Deibel.	Onbepaald.	" " " " "
Nederlandsche	Jacob.	Borger.	id.	" " " " "
Hamburgsche	Manila.	Behrens.	Cork.	" " " " "
Hollandsche	Provincie Drenthe.	Beckering.	Holland.	Schimmelpenninck & Co.
id.	Wildeman.	Driest.	id.	" " "
id.	Jan Schouten.	Coeningh Meijer.	Onbepaald,	" " "
id.	Prins Frederik der Nederlanden.	de Wit.	id.	" " "
id.	Zaantroom.	Schaap.	id.	" " "
id.	O. J. Packet.	Postma.	id.	" " "
id.	Henriette.	Robintson.	Batavia.	" " "
Nederlandsche	Everdina Elisabeth.	Tonjes.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.
id.	Laurens Koster.	Koenen.	id.	" " " "
id.	Koerier.	Rotgans.	id.	" " " "
id.	Kinderdijk.	Zwanenburg.	id.	" " " "
id.	Ternate.	Cars.	Boni.	" " " "
id.	Rhijnvis Feith.	Lammerts.	Nederland.	" " " "
id.	Eersteling.	Mann.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
id.	Arij Scheffer.	Kunst.	id.	" " " " " "
id.	Cheribon.	Coers.	Boni.	" " " " " "
id.	Willem III.	van der Burg.	id.	" " " " " "
id.	Delfshaven.	Schaap qq	Onbepaald.	B. Kopersmit & Co.
Nederl. Ind.	Stoomschip Macasser.	Smith.	In Reparatie.	" " " "
id. id.	id. Ambon.	Hugenholtz.	id.	" " " "
Nederlandsche	Pictura.	Vogel.	Onbepaald.	" " " "
id.	Baltimore.	Brakke.	id.	" " " "
id.	Louise	P. Buys Jr.	Nederland.	" " " "
id	Wilhelmina Lucia.	G. Poolman.	Boni.	" " " "
Engelsche	Princess.	G Sargent.	Onbepaald.	McMillan Marten & Co.
Engelsche	Sophia Fraser.	Wilson.	China.	Hill Broekman & Co.
Ned Ind.	Scotch Lassie	McKenzie.	Moluccos.	" " " "
Ned Ind.	Stoomschip Samarang Packet.	Scheel.	Batavia.	" " " "
Nederlandsche	Johannes Albertus.	J. C. Londt.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
id.	Bezoekie.	H. J. Lammerts van Bueren.	Rotterdam.	Anemaet & Co.
id.	Ferdinandina Emma.	R. A. Tange.	Boni.	P. Kervel & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met de stoomboot *Batavia*, kapt. ter zee Du Cloux, de heeren Stroeter en echtgenoote, Briels, Kock, de Lange, Wenzel, Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Ned. Ind. schoener *Coquette*, de heeren R. W. Thomson en R. Melbourn. — Met het Ned. Ind. schip *Gana Salim*, de heeren E. Constant en J. Berne — Met de stoomboot *Samarang Packet*. Mevr. Scheel en 3 kinderen, de heeren Brown, Carter en Landauw. — Met de Nederl. bark *Ferdinandina Emma*, Majoor Muller en familie. — Met de stoomboot *Palembang*, de heeren Lindman en familie, Hitzen en echtgenoote, Ruhle, Bodeman, Hill, Jensen, Mevr. Fabritius en zoon, Mejufvr. Graaf Medem, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Medusa, Etna, Onrust en Samarang; de schepen Zaanstroom, Djoedool Moebarak, de Stad Schiedam, Oost India Pakket, Alfulck, Prins Frederik der Nederlanden, Arij Scheffer, Louise, Fathool Moebarak, Hindostan, Princess, Achilles, Padang Pandjang, Manila, Ternate en Gana Salim; de stoomschepen Makasser, Ambon, Palembang en Samarang Packet; de barken Fathal Ma-ān, Saijan Maskoor, Jan Schouten, Jacob, Beatrix, Salma, Drie Vrienden, Delftshaven, Louise Antoinette, Louisa Jacoba Johanna, Everdina Elisabeth, El Masshoor, Fathool Joesoer, Adolf van Nassau, Joedool Barie, Soedul Gair, Baltimore, Bacht Mastora, Eersteling, Naim Balgijer, Fathool Manan, Abool Hasim, Laurens Koster, Kinderdijk, Pictura, Provincie Drenthe, Wildeman, Wilhelmina Cox, Abool Hair, Bezoekie, Fathool Madjiet, Wilhelmina Lucia, Jonkhr. Mr. van de Wall van Puttershoek, Goansien, Gouverneur Schaap, Alhamadanie, Columbus Almansoor, Cheribon, Aldjoesoer, Willem III, Landbouw, Prins Oscar en Ferdinandina Emma; de brikken Johannes Albertus, Soedoel Barie, Marzoek, So-Ootdin, Cheribon Packet, Sophia Fraser, Gruda, Koerier, Rhijnvis Feith, Djaisoer en Henriette; de schoeners Sarie Tengaroong, Hoseeng, Almok Tasam, Komeij, Bintang Tjaigoan, Berkatool Adjelan, Bilmadjiet, Bingseeng, Mastora, Doris, Banda, Venus en Coquette; de kotters Tedok, Klara Little Tot en Krabbe.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

8 Januarij. Z. M. Stoomboot *Onrust*, Luitenant ter-zee Van de Velde, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

8 Januarij. De Ned. Ind. bark *Welvaart*, gezagv. J. N. Mooi, naar Tjilatjap.

9 Januarij. Z. M. Stoomboot *Onrust*, Luitenant ter-zee Van de Velde, naar Soerabaya.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mansoer, Sumanap, Maria, Sie Damar, Almashoor, Sophia, Mifrejool Moelook, Atiat Tilmaula en Bintang Timoor, thans hernaamd, Fathal Haer; de brik Machmoedie; de kotters Mabroek, Sie Berkat en Noorsasie.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 10den tot en met den 15den Januarij 1859.

AANVOER.

Van Riouw en Singapore per de Ned. Ind. bark *Goansin*, gez. Ong Ke Soeij, agent Gezagveerder.

564 krandjangs en 430 zakken gambier, 3 kisten amfioen, 150 stuks papieren pajoongs, 180 stellen en 9 vaten stalen pannen, 7 vaten aardewerk, 3 zakjes sagoe, 10 kisten voetzoekers, 12 picols zw. peper, 4425 pakken porceleinwerk, 4 krandjangs porceleinen lepels, 676 stellen en 2780 stuks porcelein en aardewerk, 2 kisten gantie en kramerijen, Gotjiaw Koeij; 1 vat en 1 kist onbekend, 2 picols benzoin, 10 flessen rozewater, 8 stuks aardewerk en eenige kleinigheden, Order.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Venus*, gezagv. Djan, agenten Fraser Eaton & Co.

140 picols rijst, 34 picols klapper-olie, 15 kisten gezouten eijeren; Fraser Eaton & Co.

Van Riouw en Singapore per de Ned. Ind. bark *Gouverneur Schaap*, gezagv. Mohamat, agent Gezagvoerder.

156 krandjangs gambier, 13 picols swarte peper, 4 kisten amfioen, 160 stuks geweeren, 321 stuks wit en rood gedrukt katoen, 100 dozijn doeken, 58 dozijn borden. 3 picols katoengaren, 10000 stuks porceleinwerk en eenige kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Alhamadanie*, gezagv. Said Ismail Alhabassij, agent Gezagvoerder.

2 balen en 5 kisten laken en doeken, Fraser Eaton & Co; 125 kisten lijnwaden, 44 balen koffijzakken, P. Kervel & Co; 40 vaten meel, 12 vaten aardewerk, 100 slijpsteenen, 30 ankers, W. Mathieu & Co; 50 rollen zeildoek, 1 stuurrad, 1 mast, Azegaf; 25 kisten cognac, 1 kist confituren. 4 vaten papieren lantarens, Tjing Tjingho en eenige Gouvernements goederen.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Gana Salim*, gezagv. Sech Abdul Rachman Bakier, agent Gezagvoerder.

6 kisten manufacturen, Fraser Eaton & Co; 6000 stuks Riouw planken, 80 trommels beschuit, 201 stuks houtwerken, 7 kisten glaswerk, koopmanschappen en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Balie per het Ned. Ind. brik *Jeinor*, gezagv. Sarif Achmat, agent Gezagvoerder.

3300 picols rijst, 100 stuks koehuiden, 10 picols klapper-olie, Gezagvoerder.

Van Batavia per het Ned. Ind. stoomschip *Batavia*, gezagv. L. Neijts, agenten B. Kopersmit & Co.

2 vaten vleesch, 4 vaten spek, 3 vaatjes boter, 4 kelders genever, 2 manden seltzerwater, 3 kisten roode wijn, W. Cores de Vries; 15 balen en kisten manufacturen, 50 kelders genever, *f* 760 aan goudgeld, 1 kist regaal, 5 kisten koopmanschappen, diverse personen, en eenige goederen, bestemd voor de Moluccos.

Van Batavia per het Nederl. schip *Landbouw*, gezagv. A Kleijnenberg, agenten Fraser Eaton & Co.

20 kistjes provisien, 40 rollen zeildoek, 10 stuks hammen, Order.

Van Batavia per het Nederl. schip *Ternate*, gezagv. Cars, agenten Ruyl Cramer & Co.

10 waterleggers, Ruyl Cramer & Co en eenige Gouvernements-goederen.

Van Batavia per het Ned. Ind. schip *Coquette*, gezagv. Pa Ardie, agenten Major Matzen & Co.

662 picols ijzer, 7 paarden, 14 collis machinerien, 24 stuks marmer, 360 collis meubelen, dranken, koopmanschappen en kleinigheden, Major Matzen & Co.

Van Batavia per het Nederl. schip *Rhijnvis Feith*, gezagv. Lammerts, agent Ruyl Cramer & Co.

4 kisten boekbindersmaterialen, Gebr. Gimberg; 1 kist kramerijen, A. Duijshart; 1 kist theeservies, Resident van Soerabaya; 3 kisten rijtuigen, 1 kist suikerwerk, Major Matzen & Co; 100 roode kelders genever, Hammelburg; 15 vaatjes boter, 's Jacob; 21 collis koopmanschappen, 100 vaatjes boter, 10 kisten manufacturen, 12 kisten koek en banket, J. F. van Leeuwen & Co; 1 kist diverse, Ruyl Cramer & Co; 1 kist diverse, Van Lawick; 100 roode kelders genever, 2 kisten manufacturen, 2 vaatjes spijkers, Schimmelpenninck & Co; 32 kisten manufacturen, 200 vaatjes spijkers, Fraser Eaton en Co; 2 kisten koopmanschappen, Ledeboer en Co; 10 kisten wijn, B. J. van Eck en Co; 12 kisten manufacturen, Adam en Co; 300 kelders genever, 100 kisten bier, Order.

UITVOER.

Naar Nederland via Passaroeang en Banjoewangie per het Ned. schip *Laura en Adele*, gezagv. H. van Noël.

$500^{66}/_{100}$ picols suiker, 30 picols rotting, N. H. M.; $^{1}/_{2}$ legger arak, B. J. van Eck en Co.

Naar Nederlend per het Zweedsche schip *Daniel Elfstrand Persson*, gezagv. Herman Wahlman.

$9106^{40}/_{100}$ picols suiker, 9 picols koffij. Fraser Eaton en Co; $2011^{80}/_{100}$ picols suiker, Schimmelpenninck en Co.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Ardjoeno*, gezagv. Sariedjo, 4 kisten shertings, Fraser Eaton en Co; 40 stuks ledige leggers, 20 stuks ledige eijerenkasten, 14 stuks ledige olietonnen, 3 kisten goudverguldsels, Gezagvoerder.

Naar China per het Engelsche schip *Sijdneij*, gezagv. J. Grant. 10 picols koepezen. 6100 picols olie-koeken, Tjoe Pingtjie.

Naar Nederland via Samarang per het Engelsche schip *Lesmoijne*, gezagv. Demster.

100 leggers arak, 65 picols gutta percha, 67 picols rotting, $58^{40}/_{100}$ picols sapanhout, 2238 stuks koe- en buffelhuiden, $574^{79}/_{100}$ picols suiker, 370 stuks hertenvellen, Fraser Eaton en Co.

Naar Frankrijk per het Fransche schip *La Ville de Paris*, gez: Marillet.

1079 picols koffij, 1105 stuks koe- en buffelhuiden, 20 picols rotting, $2266^{99}/_{100}$ picols suiker, Fraser Eaton en Co; $2812^{63}/_{100}$ picols suiker, Anemaet en Co; $1543^{20}/_{100}$ picols suiker, Schimmelpenninck en Co.

Naar Nederland via Probolingo per het Nederl. schip *Anna*, gez. J. H. Dabroek.

$4000^{15}/_{100}$ picols suiker, $133^{352}/_{1000}$ picols cochenille, 25 picols rotting, N. H. M.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* $17^{5}/_{8}$ à *f* 18.—
KOFFIJ Nominaal.
RIJST (CARGA) per kojang. *f* 115 à *f* 130.—
Id. (WITTE) " " *f* 145 à *f* 150.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 250 à *f* 350.—
ARAK per legger. *f* 50.—
OLIE (KLAPPER) *f* 14.—
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTER
ROTTING. *f* 8 à *f* 9.—
WISSELKOERS Pari à 103 %.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.